

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Zones escolars rurals i escoles rurals que
no formen part de cap ZER

23/06/2016

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Índex

Zones escolars rurals i escoles rurals que no formen part de cap ZER	4
1 Introducció	4
2 Estructura	4
3 El projecte educatiu de ZER (PEZ) i el projecte educatiu de centre (PEC)	4
4 Òrgans de govern i de coordinació	7
4.1 Autonomia organitzativa de la ZER	7
4.2 Òrgans unipersonals de govern i de coordinació de les ZER	7
4.3 Òrgans unipersonals de govern i de coordinació de les escolars rurals que formen part d'una ZER	8
4.4 Dedicació horària dels òrgans unipersonals de direcció de la ZER i de les escoles rurals que formen part d'una ZER	9
4.5 Òrgans unipersonals de govern i de coordinació de les escolars rurals que no formen part d'una ZER	9
4.6 Òrgans col·legiats de participació en el govern del centre: claustre i consell escolar d'una ZER	10
4.7 Òrgans col·legiats de participació en el govern del centre: claustre i consell escolar de les escoles rurals que formen part d'una ZER	11
4.8 Òrgans col·legiats de participació en el govern del centre: claustre i consell escolar de les escoles rurals que no formen part d'una ZER	11
5 Selecció del director o directora de la ZER i d'una escola que forma part d'una ZER	12
6 Personal docent	13
6.1 Mestres especialistes itinerants	13
7 Personal d'administració i serveis	14
8 Distribució de grups i equips de mestres	14
8.1 Agrupament dels alumnes	14
9 Gestió d'aula	15
10 Pla experimental del primer cicle d'educació infantil a l'escola rural	16
11 Prevenció de riscos laborals	16

11.1 Plans d'emergència. Simulacres	16
11.2 Coordinadors de prevenció de riscos laborals en els centres públics	17
12 Normativa d'aplicació (escoles rurals i zones escolars rurals)	17

Zones escolars rurals i escoles rurals que no formen part de cap ZER

1 Introducció

La zona escolar rural (ZER) és una institució escolar de caràcter públic formada per l'agrupació d'escoles rurals d'educació infantil i primària, generalment d'un entorn proper, que comparteixen el projecte educatiu.

Una ZER es considera com un centre únic amb les característiques i els efectes que es determinen en el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius ([disposició addicional quinzena](#))

Les escoles rurals que formen part d'una ZER normalment són úniques al poble i són unitàries o cícliques, mantenen la seva identitat jurídica i tenen com a finalitat avançar col·lectivament cap a un ensenyament de qualitat a favor de l'èxit educatiu dels alumnes.

Les escoles rurals que no formen part de cap ZER són les escoles públiques, úniques al poble, amb una estructura variable, que se situen en un medi rural i que no arriben a tenir un grup per nivell educatiu.

2 Estructura

L'estructura de les zones escolars rurals (ZER) és variable: pot agrupar dos, tres, quatre i fins i tot cinc escoles rurals properes, tenint com a referència una àrea determinada per un radi de 20 km. El més òptim és que estiguin formades per entre 8 i 12 unitats ([Ordre 12 de març](#) de 1997, article 9) i que hi hagi coherència amb la planificació escolar.

Les escoles rurals que formen part d'una ZER normalment són unitàries (d' 1 a 3 grups) o cícliques (de 4 a 8 grups) i sovint són úniques al poble.

El Departament d'Ensenyament, a sol·licitud de part o d'ofici, pot crear, suprimir o modificar les ZER d'acord amb la [disposició addicional quinzena](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius.

Les escoles rurals que no formen part de cap ZER normalment tenen una estructura cíclica (de 4 a 8 grups) i excepcionalment una estructura unitària. En ambdós casos, la plantilla de mestres els permet tenir les especialitats adequades per atendre les necessitats curriculars dels alumnes.

3 El projecte educatiu de ZER (PEZ) i el projecte educatiu de centre (PEC)

La Llei 12/2009, d'educació ([article 91](#)), estableix que tots els centres vinculats al Servei d'Educació de Catalunya han de disposar de projecte educatiu.

Els centres han de recollir els principis rectors del sistema educatiu establerts a l'[article 2](#) de la Llei 12/2009, d'educació. A més, els centres de titularitat pública hi han d'incloure els principis específics que s'estableixen a l'[article 93](#) de la Llei 12/2009, d'educació.

El projecte educatiu, que és la màxima expressió de l'autonomia dels centres, recull la identitat del centre, n'explicita els objectius, n'orienta l'activitat i hi dóna sentit, amb la finalitat que els alumnes assoleixin les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu, d'acord amb el marc proporcionat pel [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, que situa la presa de decisions en l'àmbit del centre per enfortir la institució escolar i el lideratge educatiu.

A les zones escolars rurals correspon al director o directora de la ZER formular la proposta inicial del projecte educatiu de ZER i les modificacions i adaptacions corresponents, impulsar-ne l'elaboració tot garantint la participació de la comunitat educativa i aprovar-ne la proposta definitiva, prèvia consulta preceptiva al consell escolar de la ZER, el qual expressa el suport al projecte per una majoria de tres cinquenes parts dels membres.

L'aprovació del projecte educatiu de la ZER per part del director o directora s'ha de fer constar en acta si el projecte té el suport del consell escolar de la ZER en els termes establerts. En el supòsit que la decisió del director o directora no sigui concordant amb la del consell escolar de la ZER, el director o directora ha de motivar la seva decisió davant d'aquest òrgan col·legiat, i s'ha de fer constar en acta.

L'equip directiu de la ZER ha de vetllar perquè es compleixin els acords presos.

Totes les escoles agrupades en una ZER comparteixen el mateix projecte educatiu, les mateixes normes d'organització i funcionament i la mateixa programació general anual, que ha de respectar i tenir en compte la singularitat de cadascuna de les escoles que la integren (disposició addicional quinzena del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius).

De manera sintètica, el projecte educatiu de la ZER ha d'incloure els elements següents:

1. Definició institucional: la identitat de la ZER i la identitat de cadascuna de les escoles rurals que componen la ZER, el caràcter propi, les característiques dels centres, els elements de context i les necessitats educatives dels alumnes.
2. Objectius de la ZER: les prioritats i els plantejaments educatius en termes d'equitat i d'excel·lència, de coeducació, de convivència, d'inclusió i d'atenció a la diversitat i, si escau, la singularitat d'alguna escola.
3. Criteris per a la concreció i el desenvolupament dels currículums, l'organització pedagògica, l'estructura organitzativa pròpia, els aspectes relacionats amb la singularitat dels ensenyaments del centre, l'aprenentatge de la convivència, la col·laboració entre els sectors de la comunitat educativa, la relació del centre amb l'entorn social i les seves implicacions en la definició de llocs de la plantilla docent amb perfils professionals singulars.

4. Projecte lingüístic de la ZER: el tractament de les llengües a la ZER d'acord amb la normativa vigent, concretat a partir de la realitat sociolingüística de l'entorn.

5. Sistema de garantia de qualitat fonamentat en els indicadors de progrés que proporcionen informació rellevant i ajuda en la presa de decisions: de context (permeten la interpretació i la correlació dels altres indicadors), de recursos (mesuren l'eficiència en l'ús i la gestió), de processos (mesuren l'eficàcia i l'eficiència en relació amb els resultats) i de resultats (mesuren el grau d'assoliment dels objectius del centre i el comparen amb els estàndards).

El director o directora de la ZER ha de preveure els mecanismes oportuns per adequar el PEZ a l'ordenament jurídic vigent i, alhora, les actuacions necessàries per donar-ne a conèixer el contingut als sectors de la comunitat escolar: personal, alumnes i famílies.

El PEZ ha d'estar a disposició de l'Administració educativa, que ha de requerir-ne la modificació en cas que no s'ajusti a l'ordenament vigent.

En els altres documents de gestió de la ZER, les normes d'organització i funcionament de la ZER (NOFZ), la programació general anual i la memòria anual, s'han de concretar els acords referents als objectius d'èxit educatiu per a tots els alumnes i l'atenció a la diversitat i les conseqüències que això tindrà en l'organització de la ZER i en la pràctica professional dels mestres.

La ZER ha d'elaborar les normes d'organització i funcionament de la ZER (NOFZ), que han de contenir elements relacionats amb l'estructura organitzativa, aspectes relacionats amb la participació de la comunitat escolar i també han de concretar les normes de convivència i l'aplicació de mesures per a la promoció de la convivència i dels mecanismes de mediació.

El director o directora de la ZER impulsa l'elaboració de les NOFZ, amb la participació del claustre de la ZER, les aprova –prèvia consulta preceptiva al consell escolar de la ZER– i vetlla perquè s'apliquin.

La ZER ha d'elaborar la programació general anual, en la qual es recull la concreció de les prioritats i de tots els aspectes relatius a les activitats i el seu funcionament per al curs escolar corresponent, dels diferents àmbits de l'autonomia, d'acord amb el seu projecte educatiu i d'acord amb el projecte de direcció vigent.

El director o directora de la ZER aprova la programació general anual prèvia consulta al consell escolar –com a molt tard el 15 d'octubre, i ha de garantir que la comunitat escolar és informada del contingut de la programació general anual i del resultat de la seva avaluació.

L'avaluació de l'assoliment dels objectius que s'han previst en la programació general anual de la ZER, d'acord amb els criteris, els indicadors i els procediments d'avaluació definits en el projecte educatiu de la ZER i en el projecte de direcció de la ZER, es recullen en la memòria anual de la ZER, que ha d'estar elaborada com a molt tard el 30 de setembre.

Amb relació al calendari escolar, cal fer-hi constar l'organització de les reunions de

claustre de mestres, en horari lectiu de tarda, que no poden ser superiors a un màxim de dues tardes mensuals.

Al web de la XTEC, secció [Escola rural](#), hi ha un recull de models de documents de gestió de les ZER.

Per a les escoles rurals que no formen part d'una zona escolar rural, els documents "Objectius prioritaris del sistema educatiu i projecte educatiu de centre" i "Documents de gestió del centre", expliciten la normativa vigent.

4 Òrgans de govern i de coordinació

4.1 Autonomia organitzativa de la ZER

Les ZER que hagin pres decisions en matèria d'organització en el marc de les [disposicions transitòries primera.2 i segona.1](#) del Decret 102/2010, poden adaptar-hi les funcions i la denominació dels òrgans unipersonals de direcció i de coordinació que els corresponen, respectant, en tot cas, la denominació de director o directora, secretari o secretària i cap d'estudis i les funcions que corresponen a aquests tres òrgans, segons el [Decret 102/2010](#), així com l'obligació que la ZER té de designar un coordinador o coordinadora de prevenció de riscos laborals.

Tot i això, el nombre màxim de càrrecs unipersonals de direcció i de coordinació amb denominació i funcions diferents de les establertes no pot superar el nombre previst als apartats corresponents, en funció de la tipologia de centres educatius.

4.2 Òrgans unipersonals de govern i de coordinació de les ZER

Els òrgans unipersonals de govern de la ZER són:

- el director o directora;
- el o la cap d'estudis;
- el secretari o secretària.

L'equip directiu de la ZER és l'òrgan executiu de govern, la funció del qual és impulsar i coordinar l'aplicació del projecte educatiu i gestionar el projecte de direcció de la ZER.

Les funcions dels òrgans unipersonals de la ZER s'estableixen a les NOFZ i han de concretar, entre d'altres:

- Proposar i acordar les decisions de la ZER i col·laborar en la seva execució.
- Fer l'adscripció dels mestres als centres.
- Vetllar per un lideratge distribuït i una participació efectiva dels centres en les decisions de la ZER.
- Altres qüestions especificades, o no, en les normes d'organització i funcionament de les ZER (NOFZ).

Amb relació a les escoles rurals que formen part d'una ZER, el o la cap d'estudis de la ZER és el responsable de planificar i gestionar les activitats de la ZER, en el marc dels acords presos, i sense perjudici del que determini l'[article 32](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

Les ZER poden dissenyar models organitzatius singulars, com pot ser el consell de direcció format per tots els directors de les escoles de la ZER i qui consideri el director o directora de la ZER, en relació amb la gestió de les hores assignades per a l'exercici de les tasques de direcció i de coordinació, per donar resposta a les seves necessitats per al desenvolupament del projecte educatiu.

En totes les ZER es poden nomenar els càrrecs de coordinació següents, tenint en compte que és obligatori el càrrec de coordinador o coordinadora de riscos laborals:

- El coordinador o coordinadora de llengua, interculturalitat i cohesió social
- El coordinador o coordinadora TAC

A cada ZER es pot nomenar un coordinador o coordinadora d'educació infantil i un de primària en funció dels grups existents:

- Coordinador o coordinadora d'educació infantil: quan la ZER tingui autoritzada una oferta mínima de dos grups d'educació infantil.
- Coordinador o coordinadora d'educació primària: el nombre de coordinadors es calcula segons el nombre de grups d'escolarització autoritzats per a l'educació primària:

Nombre de grups de primària	Nombre de coordinadors
Entre 5 i 7 grups	1
Entre 8 i 10 grups	2
11 o més grups (amb grups de 6è)	3

Les NOFZ de la ZER han de recollir-ne l'organització perquè els coordinadors puguin exercir les seves responsabilitats.

4.3 Òrgans unipersonals de govern i de coordinació de les escolars rurals que formen part d'una ZER

La direcció de cadascuna de les escoles de la ZER és l'òrgan unipersonal de govern de l'escola de caràcter preceptiu, sense perjudici del que determini el Govern, en aplicació de l'[article 43](#) del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius.

El director o directora de cada escola rural és el responsable de la gestió del seu centre, en el marc dels acords presos en els òrgans de govern de la ZER, i amb aquests efectes, depèn de la direcció de la ZER. Els directors de les escoles de la ZER han de vetllar per la coherència del desplegament del projecte educatiu a cada escola i han de garantir, en aquest sentit, l'adequada coordinació amb la direcció de la ZER.

El o la cap d'estudis i els òrgans de coordinació de les escoles rurals que formen part d'una ZER són els de la ZER.

4.4 Dedicació horària dels òrgans unipersonals de direcció de la ZER i de les escoles rurals que formen part d'una ZER

L'apartat 4 de l'Acord de la Mesa Sectorial de Personal Docent no Universitari en l'Àmbit de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, de 17 de novembre de 2005, aprovat per l'Acord de Govern de 22 de novembre de 2005 i fet públic per la [Resolució TRI/874/2006](#), de 7 de febrer, estableix que tots els membres dels equips directius han de fer 35 hores setmanals de dedicació al centre, les quals inclouen reunions i gestions que es facin fora del centre.

Aquesta dedicació especial no cal que s'especifiqui en horari fix, sinó que es fa constar de manera global en la dedicació horària individual.

Els òrgans unipersonals de direcció han de dedicar una part de l'horari lectiu a les tasques pròpies del càrrec, en la quantia explicitada en les normes d'organització i funcionament del centre, segons les responsabilitats assignades i amb les limitacions globals derivades del total de la plantilla assignada al centre.

En el cas de les escoles que formen part d'una ZER, la dedicació horària dels mestres que pertanyen a l'equip directiu ha de garantir, sempre que sigui possible, la presència al centre d'un càrrec durant l'horari de classes.

En el mes de juliol, mentre les escoles o l'escola de la seu de la ZER romangui oberta per raó de les tasques organitzatives, acadèmiques, administratives i d'atenció al públic pròpies d'aquest mes, hi ha d'haver necessàriament un membre de l'equip directiu. Un cop concloses totes les activitats abans esmentades, el director o directora del centre, d'acord amb la programació general anual d'activitats aprovada en el consell escolar, pot disposar-ne el tancament fins al final del període de vacances d'agost.

En la previsió dels efectius de la plantilla es computen hores lectives per dedicar-les a la gestió, d'acord amb els criteris següents:

- Fins a 25 hores setmanals per als òrgans de govern unipersonals de la ZER (director o directora, cap d'estudis i secretari o secretària de la zona escolar rural)
- 5 hores, entre direcció i secretaria, a les escoles amb una plantilla de 4 o més mestres.
- 3 hores de direcció a les escoles amb una plantilla d'1 a 3 mestres.

En les normes d'organització i funcionament (NOFZ), les ZER poden dissenyar models organitzatius singulars en relació amb la gestió de les hores assignades per a l'exercici de les tasques de direcció i de coordinació, per donar resposta a les seves necessitats per al desenvolupament del projecte educatiu.

4.5 Òrgans unipersonals de govern i de coordinació de les escoles rurals que no

formen part d'una ZER

La composició dels òrgans unipersonals de govern i de coordinació de les escoles rurals que no formen part d'una ZER es revisa cada curs d'acord amb les modificacions de l'oferta educativa.

Segons l'oferta escolar, els òrgans unipersonals a les escoles rurals que no formen part d'una ZER són els següents:

- Escoles d'estructura unitària o plantilla d'1 a 3 mestres: director o directora.
- Escoles d'estructura cíclica o plantilla de 4 a 9 mestres: director o directora i secretari o secretària.
- Escoles amb 10 o més mestres: director o directora, secretari o secretària i cap d'estudis.

Les escoles rurals que no formen part d'una ZER disposen del nombre global d'hores lectives dedicades a la gestió que s'indica a continuació:

- Escoles d'estructura unitària o plantilla d'1 a 3 mestres: 3 hores
- Escoles d'estructura cíclica o plantilla de 4 a 9 mestres: 5 hores
- Escoles amb 10 o més mestres: 25 hores

El nombre de coordinadors de cicle per a les escoles rurals que no formen part de cap ZER es determina aplicant els criteris següents:

- Coordinador o coordinadora d'educació infantil: quan el centre tingui autoritzada una oferta mínima d'un grup d'escolarització per als nivells de P3, P4 i P5.
- Coordinador o coordinadora d'educació primària: el nombre de coordinadors es calcula segons el nombre de grups d'escolarització autoritzats per a l'educació primària:

Nombre de grups de primària	Nombre de coordinadors
Entre 5 i 7 grups	1
Entre 8 i 10 grups	2
11 o més grups (amb grups de 6è)	3

En totes les escoles rurals que no formen part de cap ZER, però que tenen 10 o més mestres, es podran nomenar els càrrecs de coordinació següents:

- Coordinador o coordinadora de llengua, interculturalitat i cohesió social
- Coordinador o coordinadora de riscos laborals
- Coordinador o coordinadora TAC

Es pot consultar el Document "Òrgans unipersonals de direcció i de coordinació".

4.6 Òrgans col·legiats de participació en el govern del centre: claustre i consell

escolar d'una ZER

El consell escolar i el claustre de mestres són els òrgans col·legiats de participació de la comunitat escolar en el govern i la gestió dels centres educatius que, com a mínim, han d'existir en tots els centres que conformen el Servei d'Educació de Catalunya.

Cada zona escolar rural (ZER) ha de tenir un consell escolar i un claustre. El consell escolar de la ZER és l'òrgan col·legiat de participació de la comunitat educativa en el govern de la ZER ([disposició addicional quinzena](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius).

El director o directora de la ZER presideix el claustre, que està integrat per tots els mestres de la ZER. El claustre és l'òrgan de participació dels mestres en el control i la gestió de l'acció educativa de la ZER.

L'adscripció a cada claustre d'escola dels mestres itinerants de la ZER, així com l'altre personal nomenat a la ZER que fa la funció educativa en l'escola, i la concreció de les funcions de cada claustre d'escola, s'estableixen a les normes d'organització i funcionament de la ZER (NOFZ), d'acord amb la disposició addicional quinzena del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius.

4.7 Òrgans col·legiats de participació en el govern del centre: claustre i consell escolar de les escoles rurals que formen part d'una ZER

En cadascuna de les escoles que integren la zona escolar rural es constitueix un claustre de mestres, que està format per la plantilla pròpia de l'escola i pels mestres itinerants adscrits.

Cadascuna de les escoles rurals que integren la ZER té consell escolar. La composició i les funcions del consell escolar de cada escola rural es regula a les normes d'organització i funcionament de la ZER (NOFZ), que ha d'aprovar el director o directora de la ZER.

La composició del consell escolar de cada escola rural ha de garantir la representació equilibrada de tots els sectors de la comunitat escolar ([disposició addicional quinzena](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius).

4.8 Òrgans col·legiats de participació en el govern del centre: claustre i consell escolar de les escoles rurals que no formen part d'una ZER

El consell escolar i el claustre de professors són els òrgans col·legiats de participació de la comunitat escolar en el govern i la gestió dels centres educatius que, com a mínim, han d'existir en tots els centres que conformen el Servei d'Educació de Catalunya.

El consell escolar de l'escola rural és l'òrgan col·legiat de participació de la comunitat

educativa i de govern.

El director o directora de l'escola presideix el claustre, que està integrat per tots els mestres. El claustre és l'òrgan de participació dels mestres en el control i la gestió de l'acció educativa de l'escola.

5 Selecció del director o directora de la ZER i d'una escola que forma part d'una ZER

El consell escolar i el claustre de mestres, a l'efecte de la constitució de la comissió de selecció en el concurs de mèrits per a la direcció de la ZER, són els de la ZER. El representant de l'Administració local a la comissió es designa a proposta conjunta dels ajuntaments afectats ([Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent).

La direcció de la ZER ha de convocar el claustre de mestres i el consell escolar per notificar-los les sol·licituds admeses, procedir a l'elecció dels membres de la comissió de selecció que correspongui i posar en coneixement dels dos òrgans els projectes de direcció de les persones candidates.

La selecció de la direcció de la ZER no està condicionada pel fet que els candidats exerceixin o no la direcció d'alguna de les escoles que s'hi agrupen. La persona seleccionada per dirigir la ZER també pot ser seleccionada per ocupar la direcció d'una escola que en forma part. És recomanable, per evitar duplicitats, que alguns membres de l'equip directiu de la ZER siguin directors de les escoles que la componen.

La persona que exerceix la direcció d'una de les escoles que formen part d'una ZER pot ser aspirant i ser seleccionada per ocupar la direcció de la mateixa ZER en ocasió de vacant.

L'aspirant que sol·liciti la direcció d'una ZER i d'una de les escoles que en formen part no pot demanar un tercer centre, d'acord amb l'[article 15](#) del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, i ha de complir els requisits que s'estableixen a l'[article 14](#) del mateix Decret. El projecte educatiu de la ZER és el document de referència tant del projecte de direcció de la ZER i del de les escoles que en formen part. El projecte de direcció, com estableix l'[article 23](#) del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent, ha d'ordenar el desplegament i l'aplicació del PEZ i del PEC durant el període de vigència.

Quan es concorri a la direcció de qualsevol de les escoles que formen part de la ZER, el projecte de direcció ha de tenir en compte el projecte de direcció de la ZER i les concrecions d'aquest projecte per a l'escola en concret, així com els objectius específics de l'escola, sempre dintre el marc del projecte educatiu de ZER.

El consell escolar i el claustre de mestres, a l'efecte de la constitució de la comissió de selecció en el concurs de mèrits per a la direcció de cada escola de la ZER, són els de l'escola corresponent.

Entre els representants de l'Administració educativa, designats per la direcció dels serveis territorials, hi ha de formar part el director o directora de la ZER.

Per a les escoles rurals que no formen part d'una ZER, cal aplicar el Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent.

6 Personal docent

L'organització dels equips de mestres s'ha d'orientar a facilitar el desenvolupament del projecte educatiu de la ZER i de les escoles rurals que en formen part, l'assoliment de les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu de tots els alumnes. Aquesta organització ha de permetre potenciar l'atenció a la diversitat i l'acció tutorial, així com aprofundir en els aspectes que, a partir dels resultats educatius i de les avaluacions diagnòstiques, s'hagin prioritzat.

Les normes d'organització i funcionament (NOFZ) de la ZER han de preveure els criteris que cal tenir en compte per organitzar els equips de mestres, entre els quals s'hauria de considerar que el nombre de mestres que intervenen a cada grup fos el mínim, especialment en l'educació infantil i els primers cursos de l'educació primària, per evitar la dispersió i afavorir la coherència didàctica i l'avaluació integrada.

6.1 Mestres especialistes itinerants

La presència de mestres especialistes, a primària, a l'escola respon a la qualitat que han de tenir les diferents especialitats i permet, a la resta de mestres, disposar d'hores lectives per potenciar l'atenció a la diversitat, afavorir diferents maneres de gestionar l'aula i plantejar metodologies globalitzadores, atendre la tutoria i aprofundir el treball en aquells aspectes que el centre hagi prioritzat en el projecte educatiu a partir de l'anàlisi dels resultats educatius.

Les àrees d'educació artística (música i dansa), educació física i llengua estrangera, i l'educació especial, s'han d'assignar als mestres que disposin de l'especialitat corresponent.

En la mesura que l'organització del centre ho requereixi, el director o directora de la ZER pot assignar àrees d'especialitat a mestres que, sense ocupar un lloc d'especialista, tenen la titulació, formació o experiència adequades.

En cas que sigui necessària la intervenció del mestre o mestra especialista al segon cicle d'educació infantil, es recomana la presència del tutor o tutora per afavorir la coherència pedagògica i la personalització de l'aprenentatge com a mesura d'atenció a la diversitat.

El director o directora de l'escola ha d'assegurar que els mestres especialistes facin prioritàriament les tasques docents de l'especialitat i després, si disposen d'hores lectives, les han de dedicar a les activitats de docència de la seva condició de mestre o

mestra, d'acord amb el projecte educatiu de la ZER, en funció de les necessitats dels alumnes de cada escola i seguint criteris d'eficiència en l'ús dels recursos del director o directora de la ZER.

Atès que una de les característiques de l'escola rural és la intervenció de mestres especialistes itinerants, prevista i organitzada des del començament del curs, cal que consti l'organització del temps lectiu de tots els mestres de la ZER en la programació general anual de la ZER.

El director o directora de la ZER, conjuntament amb el director o directora de cada escola, ha d'aplicar criteris d'eficiència en la gestió de l'ús de recursos i vetllar, en la confecció de l'horari setmanal dels mestres, perquè els mestres especialistes itinerants concentrin la docència cada dia en una sola escola, per evitar els desplaçaments dins d'una mateixa jornada i provocar el mínim impacte en la jornada laboral d'aquests mestres.

Quan aquesta circumstància de desplaçament sigui justificable, el director o directora de la ZER ha de computar els desplaçaments entre escoles dins de l'horari fix no lectiu del mestre o mestra.

7 Personal d'administració i serveis

El personal auxiliar administratiu amb funcions de suport en les ZER ha de prestar el servei en el centre educatiu i localitat on s'hagi establert la seu, sens perjudici de les funcions que li són pròpies respecte de tots els centres que constitueixen la ZER, amb els mitjans que estiguin a l'abast, especialment les tecnologies de la informació i de la comunicació.

La gestió d'aquest personal es porta a terme d'acord amb el que preveu el document "Gestió del personal d'administració i serveis i dels professionals d'atenció educativa".

8 Distribució de grups i equips de mestres

L'activitat docent del centre s'organitza en funció del projecte educatiu i de les concrecions previstes al projecte de direcció vigent, a partir de l'agrupament dels alumnes; la confecció d'horaris es fa d'acord amb les prescripcions curriculars establertes en la normativa vigent, amb els criteris que estableixen a les normes d'organització i funcionament del centre, i en funció de l'especialitat i la preparació específica dels professors.

8.1 Agrupament dels alumnes

Un dels aspectes destacats de les ZER és que la seva organització pedagògica afavoreix l'ús d'estratègies didàctiques innovadores i inclusives. A més, la metodologia

és participativa, la qual cosa permet un aprenentatge més transversal i més competencial, que millora l'èxit educatiu dels alumnes. Algunes de les claus que permeten aquest èxit són, entre d'altres, el treball de grups multinivell; la proximitat dels alumnes, mestre, família i poble en contacte continuat, o l'ambient de treball relacionat amb la natura.

L'organització dels alumnes en grups s'ha d'establir d'acord amb els criteris definits en les normes d'organització i funcionament del centre, en el marc de l'autonomia pedagògica i d'acord amb el principi de l'educació inclusiva. S'ha de preveure i afavorir l'aprenentatge entre iguals.

L'agrupació d'alumnes de les escoles rurals ha de ser, normalment, multinivell, i els equips directius de les escoles i de la ZER han de vetllar perquè és compleixi.

Si, puntualment i en funció de la metodologia emprada, es considera un altre tipus d'agrupament, caldrà que estigui degudament justificat, amb l'objectiu d'assolir l'èxit educatiu i tenint en compte que no és gens recomanable fer desdoblaments en grups de menys de 10 alumnes d'un o diferents nivells.

9 Gestió d'aula

L'agrupació heterogènia d'alumnes, pel que fa a l'edat, ha de preveure com s'organitza aquest grup d'alumnes i com es planifiquen les experiències d'aprenentatge amb l'objectiu d'assolir l'èxit educatiu.

A les aules ha de predominar el treball en grup, que facilita una interacció constant entre els alumnes i el mestre o mestra, i s'ha de promoure la tutorització i la mentoria entre alumnes de diferents edats, per afavorir els processos d'ensenyament i la descoberta compartida. La col·laboració i la cooperació entre alumnes, en què el mestre o mestra té un paper de guia o orientador, permet contextualitzar i personificar el procés d'ensenyament i aprenentatge de cadascun dels alumnes.

L'organització de l'aula ha de facilitar l'atenció a la diversitat, respectar els ritmes de treball, de maduració i d'aprenentatge de cada alumne i potenciar una metodologia que afavoreixi l'autonomia, la responsabilitat i els hàbits de treball. La gestió de l'aula ha de tenir en compte, entre d'altres:

- La interacció entre alumnes de diferents nivells, cursos i edats.
- Els agrupaments d'alumnes que afavoreixin el treball competencial.
- L'atenció personalitzada per atendre els diferents ritmes de treball i d'aprenentatge.
- La flexibilitat que permeti aprendre en espais organitzats de manera heterogènia i flexible.
- La metodologia que potenciï l'autonomia d'aprenentatge, la responsabilitat i els hàbits de treball
- L'organització d'activitats que fomentin la implicació i l'establiment de vincles amb el poble, més enllà de les tasques escolars.

Al web de la XTEC, secció [Escola rural](#), hi ha un recull d'experiències i materials.

10 Pla experimental del primer cicle d'educació infantil a l'escola rural

D'acord amb l'article 21 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets.

L'[Ordre ENS/273/2015](#), de 25 d'agost, per la qual s'estableix el Pla experimental del primer cicle d'educació infantil en escoles rurals, possibilita implantar aquests ensenyaments en determinades escoles rurals úniques en el nucli de població, formin part o no d'una ZER, de municipis de fins a 3.000 habitants, a iniciativa dels ajuntaments implicats i amb la seva col·laboració.

La implantació dels ensenyaments de primer cicle d'educació infantil en cada escola rural inclosa en el Pla comporta l'agrupació dels infants d'1-3 anys en un sol grup. La ràtio màxima d'aquest grup ha de ser de 10 infants.

Els infants del primer cicle de l'educació infantil es poden integrar amb els alumnes del segon cicle de l'educació infantil, sempre que la ràtio màxima dels infants de primer cicle de l'educació infantil no superi els sis infants. El mestre o mestra de segon cicle d'educació infantil de l'escola rural és també tutor o tutora dels infants del primer cicle d'educació infantil. Tant si hi ha un grup del primer cicle de l'educació infantil com si aquest grup està integrat amb el segon cicle de l'educació infantil, cal que hi hagi un educador o educadora d'educació infantil que també atengui aquests infants.

11 Prevenció de riscos laborals

11.1 Plans d'emergència. Simulacres

La normativa vigent sobre prevenció de riscos laborals estableix l'obligació d'adoptar les mesures de prevenció contra incendis i d'evacuació dels treballadors i dels alumnes, així com de les persones alienes presents en el centre de treball. Aquestes mesures s'han de comprovar periòdicament.

Per aquest motiu, tots els centres han d'elaborar, revisar i actualitzar periòdicament el pla d'emergència. Cal utilitzar el manual [Pla d'emergència del centre educatiu](#), editat pel Departament d'Ensenyament.

Els centres públics, a l'inici de curs, han de comprovar que el pla d'emergència està actualitzat i han de garantir que, com a mínim, es farà un simulacre (d'evacuació o de confinament) durant el primer trimestre del curs escolar. Aquest simulacre s'ha de planificar tenint en compte totes les activitats que es porten a terme en el centre, incloses les que es fan en horari de menjador, en el cas que els alumnes romanguin al centre dins d'aquesta franja. Se'n poden consultar les instruccions en el document "Prevenció de riscos laborals".

En cas d'emergència real, els centres públics han de comunicar el succés al director o directora dels serveis territorials d'Ensenyament.

Si el centre comparteix les instal·lacions amb altres entitats o persones públiques o privades, s'hi ha de coordinar en relació amb el pla d'emergència. Se'n poden consultar les instruccions al [Pla d'emergència del centre docent](#).

11.2 Coordinadors de prevenció de riscos laborals en els centres públics

En les ZER i en les escoles rurals que no forment part de cap ZER amb 10 o més docents de plantilla, el director o directora ha de designar una persona per coordinar la prevenció de riscos laborals i comunicar-ne la designació al director o directora dels serveis territorials d'Ensenyament.

La designació ha de recaure, sempre que sigui possible, en funcionaris docents en servei actiu i amb destinació al centre, amb formació en la matèria. Si cap d'aquests no hi opta i se'n té constància expressa, es podrà nomenar qualsevol altre docent que imparteixi ensenyaments en el centre durant el curs escolar.

En el document "Prevenció de riscos laborals" es concreten les funcions dels coordinadors de prevenció de riscos laborals en els centres.

Per tal que els coordinadors de prevenció de riscos laborals adquireixin el coneixement necessari i disposin de les eines per a una gestió correcta de la prevenció de riscos laborals al centre, el Departament d'Ensenyament posa a disposició d'aquest personal el curs telemàtic de "Seguretat i salut laboral: Prevenció de riscos laborals. Nivell bàsic", de 30 hores, que ha de fer per poder exercir amb garantia de qualitat les seves funcions.

Els directors dels centres han de possibilitar i donar la màxima prioritat perquè coordinador o coordinadora designat adquireixi aquesta formació al més aviat possible.

A més, les seccions de prevenció de riscos laborals dels serveis territorials d'Ensenyament organitzen periòdicament sessions informatives adreçades als coordinadors de prevenció de riscos laborals, per tractar aspectes rellevants de la gestió de la prevenció de riscos laborals en els centres.

12 Normativa d'aplicació (escoles rurals i zones escolars rurals)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia de centres educatius (DOGC núm. 5.8.2010)
- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC 11.11.2010)
- [Decret 198/1996](#), de 12 de juny, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels centres docents públics que imparteixen educació infantil i primària (DOGC núm 2218,

article 50)

- [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docent (DOGC núm 6591, de 27.3.2014)
- [Ordre 12 de març de 1997](#), d'adaptació i creació de zones escolars rurals, derogada pel Decret d'Autonomia dels centres educatius. Article 9
- [Ordre ENS/273/2015](#), de 25 d'agost, per la qual s'estableix el Pla experimental del primer cicle d'educació infantil en escoles rurals (DOGC núm. 6951, de 7.9.2015)
- [Resolució d'11 de juny de 2013](#) de la DGEIP, que ordena l'organització del Suport Escolar Personalitzat en els centres d'educació infantil i primària
- [Resolució ENS/1215/2016](#), de 9 de maig, per la qual es dicten les instruccions sobre l'adjudicació de destinacions provisionals amb efectes d'1 de setembre de 2016 per al personal funcionari de carrera i interí dels cossos docents i sobre els desplaçaments forçosos per modificació de les plantilles dels centres educatius públics (DOGC núm 7121, de 17.5.2016)